

OBRRTNIK

Glasilno Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik Poverjenišvo za izdajo lista „Obrtnik“
 Uprava: Ljubljana, Cesta 29./X. št. 19 (Marn Josip).
 Naročnina zračna: za celo leto 30.— Din
 za pol leta 15.—
 posamezna številka 1.50

*V slogi in edinstvu
 vsega Jugoslovanskega obrtništva
 je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto VI.

Ljubljana, dne 30. aprila 1937.

Štev. 2

Prisilno združenje

Novi obrtni zakon je predvidel prisilno združevanje obrtnikov v svojih združenjih. Pri nas je sicer veljal stari avstrijski obrtni red, katerega določbe so predvidevale zadrage obrtnikov, ki so defakto tudi za večino strok na teritoriju Slovenije do izdaje novega obrtnega zakona bile že ustanovljene, kot strokovne zadrage oziroma kolektivne, vendar pa ni bila organizacija dosledno izvedena.

Delo v prisilnih obrtniških združenjih se v mnogočem razlikuje od dela v zadrugah, ki so bile preustrojene po novem obrtnem zakonu v novi sestavi, deloma s spajanjem, deloma z razdružitvijo nekaterih, kakor so pač kazale prilike. Mnogo pa je bilo tudi ustanovljenih kolektivnih združenj, ker nekatere stroke sploh niso imele združenj, in veliko obrtnikov ni bilo včlanjenih nikjer. To posebno velja za rokodelske obrti, ki so danes združene v kolektivnih združenjih.

Kakor je novi obrtni zakon predvidel strogo prisiljen značaj združevanja in uvaja nove določbe, ki so bile preje nepoznane, pa je istočasno vzel tudi pravice, ki so jih bivše zadrage kot take imele. Zato je povsem logično, da je preustroj v pravnem smislu nudil dovolj dela pa tudi študija posameznim funkcionarjem poedinih združenj, če so se hoteli z zanimanjem in voljo vživeti v položaj za delo, ki ga morajo po zakonu v združenjih opravljati.

Danes po nad 5 letih, kar je izšel obrtni zakon, že lahko približno delamo zaključke, če so ali niso združenja storila po načrtanih namelih pravil onih nalog in če jih opravljajo, kakor si jih je zamislil zakonodajalec. Ugotovimo na hitro, da je to pač odvisno od ekspeditivnosti, dobre volje in pravičnega razumevanja funkcionarjev združenj, ki imajo nalogo dela v upravnem pogledu za združenje opravljati. Združenja lahko delimo glede poslovanja v več vrst. Tako so združenja, ki poslujejo celodnevno s stalno nameščenim tajnikom, združenja, ki poslujejo po par ur tedensko, in končno združenja, ki poslujejo samo kako uro na teden, oziroma je združeno vse delo pri teh slednjih v osebi predsednika, oziroma tajnika. Ne vemo, če so nadzorne oblasti doslej, kakorkoli razmotrivalo poslovanje združenj po teh vidikih, kakor smo jih pravkar navedli. Prav pa bi bilo, da se tudi v tem pogledu nadzorne oblasti zgamejo in izvrše revizijsko po vseh združenjih, da ugotove pozitivne rezultate pri eni, drugi ali tretji vrsti delovanja združenj, kakor smo navedli.

Združenja, katerih poslovanje je raztegnjeno na celodnevno delo, so gotovo koristna in morejo nuditi tudi članstvu v zadostni meri zaslombe v okvirju pravil, če poleg upravnega tajnika delajo tudi ostali člani uprave vsak na svojem mestu in se zavedajo svojega odgovornega dela.

Predvsem povdarjamo, da mora biti delo razdeljeno — kar stvarno tudi taka združenja izvajajo, da ima predsednik svoj delokrog, podpredsednik, tajnik, blagajnik in event. še kak drug funkcionar povsem jasno in določeno odrejen delokrog dela pa tudi odgovornost v tej funkciji. Tako poslujejo predvsem banovinska združenja obrtnikov in nekatera skupna, oziroma več raznih združenj pod skupnim upravnim tajnikom, gotovo v 90% uspešno.

Druga vrsta dela po združenjih je ono, ki poslujejo po par ur tedensko, imajo ozir. nimajo razdeljenega dela po funkcijah ter vrši upravne posle za združenje plačan upravni tajnik ali honoriran član uprave v za to določenem času. Taka združenja gotovo že ne poslujejo vsaj radi ekspeditivnosti pa tudi za nujne slučaje ne morejo tako hitro kakor prva in je zato uspeh pozitivnega dela pri le teh povprečno vzeto komaj 50% do 70%.

Tretja vrsta so združenja, pri katerih je vodilni član uprave običajno načelnik funkcionar v vseh funkcijah, posluje v ozko odmerjenem času in pa razmerah, ki še zdaleka ne odgovarjajo poslovanju, da bi moglo združenje izvrševati načrtane naloge, kakor bi moralo. Kar se posebno opaža pri tej zadnji vrsti, je tudi skrajna malomarnost pri izvajanju redne administracije, pa tudi blagajniškega poslovanja. Zato je uspeh dela pri takih združenjih, komaj do 50%.

Prisilna združenja imajo sicer po zakonu in pravih določene nadzorne odbore, ki pa bi jih mogli prav tako razdeliti v tri vrste glede na njih poslovanje, kakor smo zgoraj naštel poslovanje upravnih odborov. Člani nadzornih odborov se čisto ne zavedajo svojih odgovornih funkcij, in so se že izvršile za časa združenj razne nesreče, do katerih ne bi prišlo, če bi bili člani nadzornih odborov svesti si svojih dolžnosti, redno nadzorovali delovanje pa

tudi izvajali svoje po zakonu določene pravice.

Iz prednjega izvajanja prihajamo do zaključka, da je nujno potreba izvesti kontrolo s strani nadzornih oblasti vseh združenj, po smernicah kakor smo jih podčrtali in po izvedeni kontroli pregledati položaj, kakor si tudi postaviti vprašanje in tega po proučitvi rešiti, kako urediti združenja, da bodo v vseh pogledih poslovanja odgovarjala pravilom in zahtevam, ki jih članstvo stavlja v združenja.

Pred izdajo novega obrtnega zakona je bilo pokrenjeno vprašanje skupnih ali strokovnih združenj, ki je napravilo mnogo debat in razmotrivanj, saj se je tedaj to vprašanje ventiliralo povsem napačno, češ, da gre za brutalno ukinitvev dobro delujočih strokovnih združenj itd. itd. Prav bi bilo sedaj rešiti vprašanje združenj in njih točnega ter pravičnega poslovanja, če ni mogoče drugače, saj na ta način, da posluje več združenj istočasno, kjer je pač mogoče pod skupnim upravnim tajnikom, kar bo le v korist obrtništvu samemu.

Predpogoj vsakemu uspešnemu delu pa so pravilno informirani in izobraženi funkcionarji obrtniških združenj, ki so tudi v največ slučajih odločilni za pozitivno ali negativno delo. Da bodo prisilna združenja poslovala kakor morajo in funkcionarji večji vseh poslov, se morajo seznaniti z vsem potrebnim, kar pa je mogoče edinole na pardnevem ali tedenskem celodnevem tečaju za funkcionarje združenj, kar bi bila naloga prirediti in organizirati nadrejenim ustanovam ter oblastim.

Obrtniška združenja so, povdarjamo, prisilne organizacije, imajo zato odrejen delokrog ter marsikaterikrat ne morejo ustreči želji poedinega člana samo iz razloga, ker so v svojem okvirju določena. Storilo bi se pa kljub temu marsikaj, kar dejansko tudi nekatera združenja vrše, to pač vsled tega, ker so v upravah ljudje, ki se tudi zavedajo svojega položaja.

Po občnem zboru Zanatske banke

V nedeljo dne 11. aprila t. l. se je vršil 10. jubilejni občni zbor Zanatske banke v kino-dvorani Zanatskega doma v Beogradu.

Od slovenskih delničarjev so se istega udeležili: Pičman Lovro, predsednik podružnice v Ljubljani, Marn Josip in Rebek Josip, člana poslovnega odbora ter delničar Mihelčič Ivan.

Občni zbor je otvoril in vodil predsednik upravnega odbora g. Milan J. Stojadinović. Ugotovil je, da je bilo deponiranih skupno 211.927 delnic od 994 delničarjev. Na zboru pa je prisostvovalo 561 delničarjev osebno oziroma po pooblastilu s 196.475 delnicami in 10.938 glasovi. Predlagal je pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II., kar je bilo burno pozdravljeno in sprejeto soglasno. Nadalje so bili poslani brzojavi še ministrskemu predsedniku, ministru trgovine in industrije ter ministru financ.

Predsedujoči je ugotovil, da je letos 10. letnica ustanovitve in poslovanja tega Zavoda. Iz

dosedanjega dela sklepamo, da je delo tega obrtniškega denarnega zavoda pravilno in vodeno na zdravi podlagi. Izkušnje v teku prvih 10. let morejo biti kot najbolj vodil za bodoče delo. Po ureditvi formalnosti t. j. izvolitvi zapisnikarja in overovateljev je prečital gen. direktor g. Milan Dragič poročilo upravnega in nadzornega odbora za leto 1936., na kar se je razvila debata.

V debato k poročilu upravnega in nadzornega odbora je poseglo mnogo delničarjev, ki so iznašali svoje pripombe. Posebno je kot prvi govornik naglasil pozitivno stran in delo zavoda g. Života Lazarevič ter izrazil svoje popolno priznanje delu, čemur je sicer običajno posvečal več kritike. Izraženo je bilo v debati naj bi se kreditiranje vršilo v večji meri potom zadrug, kar bi še ugodneje vplivalo na obrtnike, ki iščejo kredit. G. J. Rebek iz Ljubljane je pozdravil občni zbor v imenu slovenskega obrtništva, kakor je dejal (pooblastila za to seveda ni imel! — Op.

ured.) Svoj govor je imel že spisan od doma v srbohrvaščini ter ga je prečital. Letos je pozdravil v celoti delovanje Zanatske banke, posebno pa še upravo. Ugotovil je, da je ta banka bila gotovo važna in je za slovensko obrtništvo. Apeliral je tudi, kakor ostali govorniki in kar je že davna težnja odbora centrale, da bi se delnice Zanatske banke sprejemale tudi kot kavcije pri javnih delih. Čeprav sedi sam v upravi podružnice v Ljubljani je apeliral na upravni odbor, naj se prilike v ljubljanskem poslovnem odboru še bolj uredi, da bi tako ta podružnica pokazala še boljše rezultate. Govorniki so tudi izražali naj bi se po možnosti znižala obrestna mera, kakor tudi uredile prilike, da bi pod enostavnejšimi pogoji in brez posebnih formalnosti mogel dobiti vsak obrtnik potreben in sposoben kredita — posojilo. Izražena je bila tudi želja po ekspanziji banke v Skopju. Mnogo pozornosti je vzbudil govor g. Mihajla Stojadinovića, obrtnika in narodnega poslanca in bivšega člana upravnega odbora, ki je izrazil, da nima namena govoriti o samem delu zavoda, katerega rezultati so gotovo vredni pohvale. Naglasil je svojo zahvalo in izrazil svoje zadovoljstvo, ker je država v teku meseca marca izplačala na dolgovani znesek svojega doprinosa v banki v znesku Din 11.000.000.— že 3,5 milijona, med tem pa je tudi v novem državnem proračunu predvidena postavka 3,5 milijona za nadaljnje odplačilo dolga. Zato gre zahvala prvenstveno zahtevam in intervencijam raznih obrtniških ustanov, pa tudi same Zanatske banke. Kot narodni poslanec je s svoje strani storil vse, da se to doseže, posebno pa še, da se predvidi tudi imenovano postavko o novem državnem proračunu. Nadalje se je g. Stojadinović dotaknil tudi debate o Zanatski banki v Narodni skupščini, kjer je bivši minister in narodni poslanec g. Ivan Mohorič govoril, kakor da daje Zanatska banka posojila samo svojim delničarjem itd. Glede na to izvajanje je g. Stojadinović v Narodni skupščini vzel v zaščito Zavod in pojasnil dejansko stanje kreditiranja potom Zanatske banke. Nekateri govorniki so se zavzemali tudi za višjo dividendo za preteklo leto, kjer je bil poslovni uspeh nekoliko boljši. G. Mihelčič Ivan iz Ljubljane je pozdravil občni zbor v imenu večine slovenskih delničarjev Zanatske banke ter izrazil svoje zadovoljstvo k uspešnemu delu zavoda, katerega spremlja zelo pazljivo vse od njegove ustanovitve. Glede na izvajanja poslanca g. Stojadinovića je ugotovil, da so tudi slovenski delničarji razumeli govor narodnega poslanca g. Mohoriča tako, kakor da bi se v zavodu delalo pristransko in kakor, da bi se kreditiralo obrtnikom samo pod pogojem, da so delničarji Zanatske banke. Zahvalil se je poslancu g. Stojadinoviću za zastopanje interesov Zanatske banke v Narodni skupščini in naglasil, da bi bilo treba dati vsem politikom in onim, ki imajo vpliva na ta zavod pravilne informacije, ker gre za to, da ta zavod prosperira. Kritika pa mora biti dobronamerna in izhajati iz pravih virov. Dotaknil se je tudi vprašanja obrestovanja delnic ter poudaril, da so si obrtniki v dobrih časih nabavili ob ustanovitvi banke delnice za polnovrednost v gotovini ter imajo pravico vsaj do minimalnih obresti, ki jih izplačuje banka v obliki dividend. Zanatska banka je prav tako gospodarski zavod, kakor vsi drugi, svoj pomen in namen pa je že izkazala, tako v ekonomskem in socialnem pogledu za obrtnika. Branil je kreditiranje obrtništva potom zadrug v Sloveniji, ker so nekateri govorniki izvajali, kakor da bi bil kredit, ki ga je banka podelila zadrugam izgubljen. K temu je dejal, da stvar ni tako huda, kakor je razumeti, kar pa bo gotovo uprava podala točno sliko. Končno pa je poudaril, da imajo v prvi vrsti delničarji pravico govoriti in kritizirati delo svojega zavoda, drugi pa naj iznašajo le dobronamerno kritiko, kot že poudarjeno. V debati je sodelovalo še nekaj govornikov, ki pa so se dotaknili vprašanj, ki so jih iznesli že predgovorniki.

Vsem govornikom in skupščini je glede na izvajanja v debati odgovoril predsednik g. Milan Stojadinović v imenu upravnega odbora. Prvenstveno je ugotovil objektivnost vseh govornikov v debati, oziroma kritiki. Naglasil je, da je banka plačala pri delničarjih samo okrog 20 milijonov dinarjev, med tem ko je vse drugo plačano pri nedelničarjih, obrtniških kreditnih zadrugah ali fondih obrtniških domov. Neumestna in neupravičena pa je kritika, kakor da bi Zanatska banka vodila račun samo o svojih delničarjih, med tem ko je njim dala samo okrog ene petine njenega celotnega plasmana. Pri dajanju posojil vodi banka prvenstveno račun o moralnih kvalifikacijah prosilca kredita, povsem pa tudi o pokritju. V največjih slučajih so prosilci nudili hipotekne garancije in niso želeli porokov za kredit izposojen v tem zavodu. Soglašal je, da bi bilo koristno za obrtništvo, če bi Zanatska banka znižala obrestno mero, ki jo sedaj prejema od svojih dolžnikov. Vendar pa je nemogoče zaenkrat misliti na to znižanje, dokler država ne vplača svojega celotnega priloga v to denarno ustanovo. Prav tako bo mogoče z polnim vplačilom dolgovane državnega prispevka, tudi izplačevati delničarjem večjo dividendo. Hitro preračunano, se pride do zaključka, da je Zanatska banka samo na obrestih izgubila najmanj 3,5 milijona Din, ker država od leta 1930. do letos ni vplačala v

osnovni kapital našega zavoda dolgovano vsoto 11.000.000 Din. G. Stojanović je smatral za enkrat, da je 8 Din po delnici dovolj dividende. Nasprotno pa je podčrtal, da se morajo fondi, ki obstoje pri tem zavodu in gredo v korist obrtništva, čim bolj ojačiti s čemer se bo usposobilo še intenzivnejše delo za ta zavod, kakor tudi zagotovilo dividendo delničarjem v bodoče. G. Stojanović je soglašal s tendenco, da bi bilo potrebno izvesti kreditiranje potom zadrug, kar banka tudi dela. Pri tem pa se seveda ne sme pozabiti cenzurnih odborov Zan. banke, ki vrše svojo dolžnost brezplačno in so vsekakor doprinesli mnogo k doseženim rezultatom — dela v prvem desetletju.

Po poročilu predsednika so bila poročila soglasno sprejeta, kakor tudi priložena bilanca, tako, da bo na vsako delnico izplačano za l. 1936. 8 Din dividende. Prav tako so bili soglasno sprejeti predlogi v vprašanju razdelitve ostalega dobička.

Izvoljeno je bilo nato 5 članov v upravni odbor: gg. Stojadinović Andjelković, stavbenik iz Beograda, Dragi Petrović, tiskarnar iz Čuprije, Dušan Živojinović, fotograf iz Požarevca, Pavel Vič, kovač iz Vinkovcev, Nikola Koljević krojač iz Banja Luke; v nadzorni odbor pa gg.: Dušan Stojadinović, stavbenik iz Kruševca, Živojin Živković, klobasičar iz Beograda. Za poslovni odbor podružnice v Zagrebu gg.: Franjo Vilhart, mizar iz Zagreba in Franjo Kravarić, čevljar iz Zagreba.

Ker pri posebnih predlogih ni bilo stavljenih nikakih posebnih predlogov je bil na to občni zbor zaključen.

K govoru, ki ga je imel spisanega g. Rebek ter prečital istega na občnem zboru v srbohrvaščini, med tem, ko je izvajal g. Ivan Mihelčič svoje pripombe v slovensščini, kar so vsi prisotni pozdravili, pripominjamo, da smo čitali isti govor v celoti v ponedeljskem „Jutru“ z dne 12. IV. brez, da bi ta časopis omenil še drugega slovenskega govornika, kar je bilo vsekakor že pripravljeno in spisan govor v prepisu predložen redakciji „Jutra“ pred odhodom v Beograd. Glede nekakih ozdravljenj prilik v podružnici Za-

natske banke v Ljubljani po izvajanju g. Rebeka, poudarjamo, kakor je to žalostno pripomnil v svojem glasilu, da je ta zavod ustvarjen za vse obrtništvo in bomo tega tudi v bodoče podpirali in branili pred vsakomur, posebno pa še pred onimi okrog skupine g. Rebeka, ki so ta zavod še pred kratkim napadali in tudi pisali v svojem časopisu. Zato je dolžnost vsega obrtništva, posebno pa slovenskih delničarjev Zanatske banke, da podpirajo stremenje tega zavoda v celoti v njegovem poslanstvu, posebej pa še vodstvo podružnice v Ljubljani, ki je na čelu s predsednikom g. Pičmanom dosledno na braniku objektivnega poslovanja banke, kar je tudi na izvajanje g. Rebeka v Beogradu, g. predsednik Stojadinović jasno povedal. Če je g. Rebek to pravilno razumel nevedno, prav pa bilo in čas, da razume tudi to, da mora biti vodstvo takega zavoda v rokah ljudi, ki vedno delajo za interese zavoda in ga tudi vedno zagovarjajo. Na delničarjih pa je, da taka pozitivna stremjenja podpro s tem, da izroče vodstvo Zavoda le preizkušnim delavcem na polju kreditiranja obrtništva potom Zanatske banke, ki so preizkus v teku prvih 10 let obstoja dobro prestali. Oni pa, ki tega še niso storili in morda smatrajo, da tega ni potrebno, svetujemo naj se lepo uče, pa tudi spokore ter priznajo grehe, ki so jih pri vstvarjanju in delu za ta zavod zagrešili.

Le razsodnost in pravilno pojmovanje tega obrtniškega denarnega zavoda, za katerega delo in procvit je treba podrediti lastne interese, interesom skupnosti bo vstvarilo še boljše pogoje, za še krepkejšo denarno politiko tudi med obrtništvo v Sloveniji. Nas vseh pa je dolžnost po svoji najboljši moči in z vsemi silami delati na to, da bomo vstvarili solidarno še ugodnejše pogoje za kreditiranje potom Zanatske banke. Pri tem delu pa je treba vodstvo zaupati v prvi vrsti doslednim in izkušnim obrtnikom-delničarjem, vsi ostali pa so poklicani vodstvo podpirati in se tudi od le tega učiti. Če bo tako, da bo vsak le v tem pravcu deloval in razumel poslanstvo tega zavoda, izključujoč svoje osebne koristi, pa tudi koristi političnih strank po posameznikih, tedaj bomo ob drugi 10-letnici tega zavoda še z ugodnejšimi rezultati zaključili 20-letnico Zanatske banke.

Plenarna seja zbornice za TOI v Ljubljani

V torek dne 20. t. m. se je vršila plenarna seja zbornice za TOI. Na tej so bila podana razna poročila iz katerih posnemamo, da se gospodarski položaj v Sloveniji ni prav za prav še v ničemer izboljšal, kar posebno občuti obrt, kjer je bilo več odjav obrti, kakor pa novih prijav. Vse to kaže, da se nahaja gospodarski položaj obrtnika v brezupnem stanju, ker bi sicer takega števila odjav oziroma odpadka ne dosegli. Po drugih delih države kažejo poročila v tem oziru ugodnejšo sliko, med tem, ko je pri nas baš obratno.

Med predsedstvenim poročilom je bilo tudi sporočeno, da je banska uprava potrdila po Zborničnem svetu sprejet proračun v višini izdatkov 3.285.161 Din ter dohodkov v višini 3.366.000 Din, torej z blagajniško rezervo-preostankom 80.839 Din. Doklade za Zbornico se bodo pobirale enako kot doslej. Med podrobnimi izkazi potrebnim tega proračuna so tudi lepi zneski določeni za pospeševanje obrti v raznih smereh. Zanimalo nas bo, kako bo nova Zbornična uprava postopala pri razdeljevanju podpov, ker smo videli, da je zbornična uprava od leta 1931. pa do te uprave razdeljevala podpore povsem pristransko.

Zelo zanimiva je bila debata glede ureditve oziroma vodstva zborničnega urada za pospeševanje obrti, v katerem, kakor znano, so imeli doslej vpliv tudi zastopniki drugih panog gospodarstva in ne samo obrtniki, kateri so često tudi merodajno vplivali na delo v tem uradu. Večina

sedanjega obrtnega odseka je glede na očitke, da obrtniki ne delajo samostojno in so pod kuratelom drugih stanov pripravila pod vodstvom predsednika g. Ogrina predlog, da zahteva obrtni odsek v tem uradu vodstvo povsem le po obrtnikih. Zanimivo je, da se je temu predlogu uprl zopet g. Rebek, ki vedno povsod zatruje, da mu gre za to, da obrtništvo samostojno zastopa svoje interese v tej instituciji, pri tem vprašanju pa se je celo zavzemal, da bi morali biti v upravi tudi zastopniki drugih panog, kar jasno izpričuje tendenco, da g. Rebek sam sili pod kuratelo drugih stanov. Vendar pa je večina obrtnega odseka s svojim predlogom, ki ga je utemeljevala tudi s pokretom po samostojnih obrtnih Zbornicah prodrila in se je končno tudi g. Rebek sam soglasil z izjavo, da pristaja na to, vendar pa pod pogojem, da se bo delalo nepristransko. V upravi so trije zastopniki večine obrtnega odseka in trije zastopniki opozicijskih skupin — vsi iz obrtnega odseka. Gotovo je to efekt vpliva pokreta po samostojnosti, čemur se je, kakor razvidno upiral g. Rebek in jasno izrazil, da želi biti še vedno v družbi drugih stanov, ki so ga seveda, ko je bil imenovan štčtili, sedaj pa se ne more navaditi novega položaja.

Sledili so še razni zanimivi predlogi, umestni za izpeljavo v korist gospodarskih stanov, na kar je bila seja po večurnem razpravljanju zaključena.

Finančni zakon za leto 1937/38

Finančni zakon za leto 1937/38, vsebuje sledeče spremembe in dopolnila Zakona o neposrednih davkih, zakona o poslovnem davku in zakona o taksah.

1. Obvezniki uslužbenskega davka plačajo tudi v letu 1937/38, izredni prispevek 1% od svojih prejemkov podvrženih uslužbenskemu davku, a to samo oni nameščenci, kateri prejemajo mesečno plačo z odgovodnim rokom. Torej nameščenci s tedensko ali dnevno plačo ne plačajo tega izrednega davka.

2. Mali obrtniki iz toč. 2b II. skupine čl. 42. zakona o neposrednih davkih, t. j. oni, kateri ne delajo s stroji na pogon in oni kateri ne zaposlujejo več, kot dva kvalificirana pomočnika v mestih do 20.000 prebivalcev, plačajo pavšalni davek letno po sledeči lestvici:

V mestih do 5000 prebivalcev, Din 80.—, ako sam dela; Din 150.— ako dela z enim pomočnikom; Din 240.— ako dela z dvema pomočnikoma.

V mestih od 5000 do 10.000 prebivalcev Din 120.— ako dela sam; Din 210.— ako dela z enim pomočnikom; Din 320.— ako dela z dvema pomočnikoma.

V mestih od 10.000 do 20.000 prebivalcev Din 200.— ako dela sam; Din 330.— ako dela z enim pomočnikom; Din 480.— ako dela z dvema pomočnikoma.

Pavšalni davek se plača Davčnim upravam letno v štirih obrokih, kakor tudi davek odmerjen preko Davčnega odbora.

Za osnovno podlago samoupravnih doklad (občinske, banovinske itd.) pri pavšalnem davku služi 60% pavšala (na pr. v nekem mestu s 15.000 prebivalcev, katerega občinska doklada znaša 100%, plačal bo ed enobrtnik, kateri dela sam na ime davka in doklade: pavšal Din 200.—, občinske doklade Din 120.—, banovinske doklade Din 30.—, različne doklade Din 25.—, t. j. skupno Din 375.—).

Mali obrtniki pavšalisti, obvezniki splošnega davka na poslovni promet ne plačajo prometnega davka.

3. Z istim zakonom je povišana taksa iz T. št. 1. Taksne tarife Zakona o taksah (za prošnje, prijave itd.) od Din 5.— na Din 10.— ter taksa iz T. št. 2. (za priloge k prošnjam) od Din 2.— na Din 4.—, a taksa iz T. št. 6. (za pritožbe proti rešenjem oblasti) povišana je od Din 20.— na Din 30.—.

Vsled tega znaša sedaj taksa za prijave, prošnje itd. Din 10.—, za vsako prilogo k prošnji (v toliko v kolikor ni predpisana večja taksa) Din 4.—, ter za rešenje prošnje Din 20.—, a za pritožbo proti rešenjem oblasti (na pr. pritožba proti odloku Davčnega odbora v pogledu davka in slično Din 30.—.

Proračun Dravske banovine za leto 1937/38 s pravilnikom o banovinskem proračunu Dravske banovine za leto 1937/38

Banovinski proračun za leto 1937/38. je sestavljen takole:

redni in izredni izdatki Din 149.900.000.—
redni in izredni dohodki Din 149.900.000.—

V kritje potrebščin, navedenih v banovinskem proračunu, se pobirajo izza dne 1. aprila 1937 naslednji banovinski davki, takse in doklade:

1. 50% občna banovinska doklada k vsem državnim neposrednim davkom;
2. 5% na nadomestna doklada za odkupnino osebnega dela na cestah k vsem državnim neposrednim davkom;
3. 5% na zdravstvena doklada po § 17. zakona o zdravstvenih občinah k vsem državnim neposrednim davkom;
4. 26% na šolska doklada po čl. 5. uredbe o vzdrževanju narodnih šol k vsem državnim neposrednim davkom;
5. trošarina na alkoholne tekočine;
6. trošarina na ogljikovo kislino in umetne brezalkoholne pijače;
7. trošarina na mineralne vode;
8. trošarina na kvas;
9. trošarina na bencin;
10. trošarina na pnevmatiko;
12. taksa na plesne prireditve in podaljšavo policijske ure;
13. 40% na doklada k državni taksi na vstopnice;
14. taksa na lovske karte;
15. davščina na lovišča in ribolove;

Za dopolnilno takso iz T. št. 12. Nap. 12 Zakona o taksah (kakor na pr. plačajo obrtna združenja ter ostale obrtne ustanove ter zadrage od svojih nepremičnin itd.) ne smejo samoupravne oblasti odločiti svoj davek večji od 50% državne dopolnilne takse. (Doslje v tem pogledu ni bilo omejeno.)

4. Z istim finančnim zakonom je uvedena banovinska trošarina na tovarniško obutev, katera znaša Din 1.— do 12.— oč para čevljev, ter banovinska trošarina na tovarniške obleke in plašče, katera znaša Din 5.— do Din 20.— za obleko, oziroma plašč.

Pod tovarniško obutev in oblačila se razume samo ona obutev in oblačila, katera so izvršena v delavnicah, ki se po odredbi § 32. zakona o obratih smatrajo industrijskim delavnicam.

16. taksa na šoferske legitimacije;
17. 2% na taksa od prenosa nepremičnin;
18. 100% na doklada k dopolnilni prenosni taksi;
19. taksa na zavarovalne premije;
20. davščina na dedščine;
21. taksa na posest oziroma nošenje orožja;
22. banovinske administrativne takse in doklada k državnim taksam po zakonu o taksah;
23. taksa za prenos lastništva na živinskih potnih listih;
24. odškodnina avtobusnih podjetij za prekomerno uporabo cest.

Trošarine po partiji 3, poziciji 7, proračuna dohodkov se pobirajo po določilih uredbe o skupnih banovinskih trošarinah.

Banovinska trošarina na vino in žganje se pobira po uredbi o višini, načinu pobiranja in kontroli pri pobiranju banovinske trošarine na vino in žganje, in sicer:

na 100 l vina in vinskega mošta Din 100.—
na 100 l šampanjca in drugega pen-
čega se vina „ 300.—
na 1 hl žganja „ 5.—

Za izvajanje tega proračuna je izšel poseben pravilnik, ki je objavljen v „Službenem listu dravske banovine“, kos 26. z dne 31. marca 1937, iz katerega so razvidne vse podrobnosti.

Proračun sam pa je objavljen v „Službenem listu dravske banovine“, kos 29. z dne 10. aprila 1937.

avtobusnih podjetij za prekomerno uporabo cest; d) izredna davščina delojemalcev in službodavcev za „Bednostni sklad“.

Z banovinskimi kolkami se morajo torej kolkovati: 1. vse vloge (prošnje in pritožbe), ki se nanašajo na odmero ali pobiranje zgoraj navedenih banovinskih davščin; 2. vse prošnje za sprejem v banovinsko službo; 3. vse prošnje za kakršnekoli podpore iz banovinskega proračuna ali iz proračuna „Bednostnega sklada“; 4. vse vloge, ki se predlagajo banovinskim zavodom, med katere spadajo: kmetijske šole na Grmu, v St. Jurju ob južni železnici, v Rakičanu in v Poljčah; vinarska in sadjarska šola v Mariboru; gošpodinjski šoli v Mali Loki in Svečnici; kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Mariboru; vse banovinske trsnice in drevesnice, kakor tudi tečajji, ki se prirejajo na banovinskih posestvih, ribogojni zavod v Boh. Bistrici; gozdarska šola v Mariboru; podkovska šola v Ljubljani. Dalje gluho-nemnica v Ljubljani, deško vzgajališče v Ljubljani, zavod za slepo deco v Kočevju, dečja domova v Ljubljani in Mariboru.

Banovinski zavodi so tudi bolnice v Brežicah, Celju, Mariboru, Murski Soboti, Novem mestu, Ptuj in Slovenjgradcu ter hiralnice v Ptuj, Vojniku in Gornji Radgoni. Tudi zdravilišča Golnik, Dobrna in Rogaška Slatina so banovinski zavodi.

Taksa za vloge znaša 10 Din, za priloge 4 Din, za pismene odgovore (odločbe, ki zaanje stranka prosi) 20 Din, za pritožbe Din 30.

Banovinski kolkami se nabavljajo pri razpečevalcih državnih tekniških vrednotnic, ki imajo na vidne mmestu označeno, da so pooblaščenji prodajati banovinske kolke.

Občinstvo se na to opozarja, kajti oblastva, ki bi prejela vloge v banovinskih poslih, a kolkovane z državnimi kolkami, ne bodo dotičnih vlog obravnavala, dokler ne bo plačana ustrezna taksa v banovinskih kolkah.

OBRTNIKI zahtevajte od lastnikov lokalov, katere redno posečate in v katerih redno puščate svoj denar, da pokažejo ti svojo naklonjenost obrtniškemu stanu z naročitvijo „Obrtnika“. Din 30.— letno je malenkost za režijo teh lokalov.

NAROČNIKI! Prejeli ste opomine s položnico. Ne odlašajte s plačilom naročnine! Nemudoma nakažite naročnino, kakor je označeno na opominu, ki ga pošlčite. — Nakažite po položnici na račun Uprave „Obrtnika“ ček. račun št. 12.986. V slučaju, da to opozorilo ne bo uspešno, bomo primorani zaračunati dejanske stroške nadaljnjih posebnih opominov.

Banovinske takse na vloge in pritožbe

Polasnilo banske uprave glede pobiranja teh taks

Časopisi so že na kratko poročali, da se od 1. aprila dalje za vloge in pritožbe, ki se vlagajo na bansko upravo ali njej podrejene urade v banovinskih samoupravnih poslih, ne plačuje več državna taksa, temveč banovinska in sicer v banovinskih kolkah. Za banovinske posle se smatrajo vse zadeve, ki jih rešuje banska uprava kot samoupravno oblastvo, n. pr. pospeševanje kmetijstva in živinoreje, urejanje hudournikov, agrarne operacije, socialno skrbstvo, gradnje in vzdrževanje banovinskih cest itd. Za banovinske se smatrajo dalje vse zadeve, ki so v zvezi z banovinskim proračunom ali s pravilnikom o tem proračunu, torej vse vloge, prošnje in pritožbe, ki zadevajo odmero in pobiranje banovinskih davščin, ne glede na to, ali se vloga obravnava pri banski upravi, ali kakem drugem uradu. Če se kdo pritoži proti odloku, s katerim ga je sresko načelstvo kaznovalo radi trošarinskega prestopka z vinom, mora priziv opremiti z banovinskim kolkom za 30 Din in ne z državnim. Ali če kdo prosi za olajšavo pri plačevanju kake banovinske davščine, mora na prošnjo nalepiti prav tako banovinski kolek in sicer za 10 Din, morebitne priloge prošnje pa morajo biti opremljene s kolkom za 4 Din.

V dravski banovini se pobirajo te-le banovinske davščine: a) banovinske doklade k državnim neposrednim davkom; b) banovinske trošarine: na vino, vinski mošt, pivo, žganje in špirit, na ogljikovo kislino in umetne brezalkoholne pijače, na mineralne vode, na kvas, na bencin, na električno energijo in pnevmatiko; c) banovinske takse: na plesne prireditve in podaljšavo policijske ure, na lovske karte, na šoferske legitimacije, na zavarovalne premije, na posest in nošenje orožja, na prenos lastništva na živinskih potnih listih, 2% taksa od prenosa nepremičnin, doklada k državnim dopolnilni prenosni taksi, 40% doklada k državnim taksam po zakonu o taksah; d) banovinska davščina na lovišča in ribolove, davščina na dedščine ter odškodnina

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije a. d.

Podružnica Ljubljana
Gajeva ulica 6.

Centrala Beograd

Delniška glavica Din 75.000.000
Udeležba države Din 30.000.000

Glavna podružnica ZAGREB

Podružnica Sarajevo

Podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Priviligirane Agrarne banke.

Sprejema na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitve. Upravlja imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzjavni naslov: „Zanatska“ Ljubljana
Telefon -tev. 20-30
Račun Poštne hran. št. 14003

Dobave in licitacije

V pisarni Dravske stalne vojne bolnice v Ljubljani se vrši 7. maja licitacija za dobavo telečjega mesa.

Dne 8. maja se vrši v inženjerskem oddelku štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo vojaškega kopališča v vojašnici „Vojvode Mišića“ v Mariboru in dne 12. maja za dovršitev poti na teritoriju dravske banovine.

Uradni odloki in sporočila

Pravica nadzorstva nad zgradbami, ki se izvajajo v režiji.

Na prošnjo nekega lastnika zidarske obrti v Beogradu je ministrtvo trgovine in industrije pod br. 8.109/37 izdalo po posebnem vprašanju sledeče pojasnilo:

„Temu oddelku je čast vrniti dopis z mišljenjem, da imetniki gradbenih obrti imajo pravico izdelovati in podpisovati načrte za gradbena dela, katera izvajajo pod svojim stvarnim in neposrednim vodstvom v smislu predpisov člena 17. odstavek 1. pravilnika o obsegu in razmejitvi gradbenih obrti in § 47. odstavek 2. obrtnega zakona. Imetniki gradbenih obrti, razen pooblaščenih inženjerjev v smislu predpisov § 42. odstavek 2. cit. zakona imajo pravico projektirati samo ona dela, katera sami izvajajo v smislu odredb tega zakona. Za dela, katera neka druga oseba v smislu predne citiranih predpisov izvaja v lastni režiji ali pod stvarnim in neposrednim vodstvom pooblaščenega imetnika gradbene obrti, se mora smatrati, kakor, da jih izvaja ta poslednja. Zato je zakon tudi predvidel to odredbo. V prilog tega govori tudi za pridobitev gradbenega dovoljenja odredba čl. 18. odst. 1. zgoraj ime gradbenih obrti ne morejo izdelovati načrtov, ki bi služili lastniku stavbe ali drugemu imetniku gradbene obrti za pridobitev gradbenega dovoljenja ali izvajanje gradnje po drugi osebi.“

Značilna razsodba vrhovnega sodišča Češkoslovaške republike v zadevi rubeži — predmetov malih obrtnikov.

V konkretnem primeru je razpravljalo vrhovno sodišče ČSR, če je pisalni in računski stroj malega obrtnika izuzet iz predmetov, ki zapadejo rubeži.

Razsodba v načelu se glasi, da je pri malem obrtniku ne glede na število zaposlenih moči, le da je ohranjen značaj male obrti in če celo mojster sam izvršuje obrt, pisalni in računski stroj smatrati za obratno potrebno pripomoček, tako glede olajšanja administrativnih poslov in kontrole, kakor predvsem glede konkurenčne sposobnosti. Zanimivo je, da je neobhodnost teh pripomočkov utemeljena že pri najmanj 20 poslovnih zvezah. Zaradi tega je torej pisalni in računski stroj celo s pisalno mizo vred z drugimi neobhodno potrebnimi pripomočki in predmeti pri malem obrtniku izuzet od rubeži.

Op. ured.: Vidimo torej, da se na Češkoslovaškem vsestransko ščiti malega obrtnika in se istega smoteno podpira pri izvrševanju racionalizacije njegovih obratov in konkurenčne sposobnosti.

Uporaba strojev pri malih obrtnikih-pavšalistih. V pogledu izračunavanja pavšalnega davka za male obrtnike, kateri uporabljajo stroje na pogon, je izdalo ministrstvo financ sledeče pojasnilo: Stroji na pogon do 1 Ks ali do 500 Kw letne porabe električne energije se ne računajo. Stroji od 1 do 2 Ks ali pri porabi od 500 do 1000 Kw se računajo kot en pomočnik. Obrtniki s stroji na pogon z jakostjo preko 2 Ks ali preko 1000 Kw porabe letno, spadajo pred davčni odbor brez ozira na število zaposlenih pomočnikov. — Kar se tiče izračunavanja pavšalnega davka z ozirom na trajanje časa zaposlenega pomočnika je izdalo ministrstvo sledeče navodilo: Pomočnik zaposlen manj, koar 1 mesec se ne računa v pavšal, če pa je pomočnik zaposlen dalje od 1 meseca se računa, kakor da je zaposlen celo leto. Kontrolo nad številom pomočnikov pri malih obrtnikih vrše pristojne davčne uprave s sodelovanjem prisilnih združenj.

Razno.

Priprave za letošnje skupščino Saveza hrvatskih obrtnikov.

Letošnja glavna skupščina Saveza hrvatskih obrtnikov se bo vršila za Binkošti v Djakovu, ter so tozadevne velike priprave v teku. Ob priliki glavne skupščine Saveza bo v Djakovu tudi obrtniška razstava.

Vse priprave in aranžma za čim sijajnejšo izvedbo skupščine in vseh prireditvev, ki bodo s tem v zvezi, so v rokah mjesne organizacije Saveza hrvatskih obrtnikov v Djakovu.

Novosadski obrtniki za svojo zbornico.

Že opetovano smo pisali o borbi obrtništvu s področja novosadske TOI zbornice za osamosvojitve v obrtni zbornici. Nekaterim je uspelo svoječasno falzificirati voljo obrtništvu s področja te zbornice, da že tedaj ni bila ustanovljena lastna zbornica v Novem Sadu, ko so bile že druge. V zadnjem času pa se vrše ostre borbe za dokončno izvedbo obrtniških teženj, za kar so ustvarjeni vsi pogoji in tudi pravno izglasovana delitev. Posebna deputacija obrtnikov je predala ministrstvu trgovine in industrije obširno utemeljeno resolucijo za čim prejšnjo ustanovitev obrtniške zbornice v Novem Sadu.

Ob tej priliki ne moremo mimo vesti, ki jo je priobčil O. V. v Ljubljani, češ, da zahtevajo obrtniki v Novem Sadu ločitev od Beogradske obrtne zbornice, kar je netočno in se hoče vede ali nevede s to netočno vestjo menda tudi ribariti v kalnem. Če ne poznajo pri O. V. razmer in zemljevida ter področij posameznih zbornic, naj se s to stvarjo raje ne ukvarjajo.

Obrtniki, ki prevzemajo hranilne knjižice

za delo, naj se glede prodaje istih obračajo na mojo pisarno, ki jih vnovč po dnevnem tečaju takej v gotovini. **Alojzij Planinšek, Beethovnova ul. 14/1.** Telefon 35-10

Tiskali J. Blasnikova nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani, Odgovoren L. Mikuš.

Plenarna seja obrtniške zbornice v Zagrebu. Dne 16. novembra se je vršila v Zagrebu plenarna seja obrtniške zbornice, ki je razpravljala o najrazličnejših vprašanjih, kakor tudi je bilo podano poročilo o delovanju zbornice. Posebno se je zbornica uspešno izpostavila v borbi proti šušmarstvu, proti velikim prodajalnicam, proti „Bati“ itd. Zavod za pospeševanje obrti OZ je vsestransko pokazal svoje delo, tako da je priredil 24 tečajev za izobrazbo obrtništvu v splošnem, 12 tečajev iz posameznih strok. Vrši pa se še 13 tečajev. Skupno bo letos 66 raznih tečajev. Sklepalo se je tudi o zavarovanju obrtništvu, ki pa bi moralo biti prostovoljno, oziroma na izbiro v kategorije. Sprejet je bil tudi proračun za leto 1937. v znesku Din 977.000.— Za naše razmere in za agitacijo proti samostojnim obrtniškim zbornicam je najboljši odgovor in lep dokaz proračun Zavoda za pospeševanje obrti OZ v Zagrebu, ki znaša za leto 1937. 525.000.— Din. Po vsestranskih izčrpnih poročilih poedinih funkcionarjev in sprejetju raznih predlogov se lahko sodi intenzivnost in zanimanje za sejo, ki je trajala točno 9 ur. Nam je le žal, da moramo tako v kratkem poročati o tej seji ker bi se sicer iz podrobnega poročila razvidelo mnoge zanimivosti in uspešnejšem zastopstvu obrtništvu v samostojni zbornici.

Osnovane so posebne zadrudne zbornice v Estoniji. S posebnim zakonom z dne 22. novembra 1935. so oživotvorjene posebne zadrudne zbornice, katerih cilj je pomagati, ščititi in zastopati zadrudne interese. Zbornice so javnopravna telesa. Z nalogami, ki so podrobno našteje v zakonu imajo zadrudne zbornice širok delokrog. Pomen zadrudništva, kot vidimo, je v Estoniji takšen, da mu je vlada posvetila posebno pažnjo z izdajo navedenega zakona.

Kartel električnih žic in kablov. Zaključen je kartel električnih žic in kablov do 31. decembra 1939. Člani so sledeče tvrdke: „Društvo za

elektrotehniko in tvornica kabljev, d. d.“, Zagreb; „Kovina, d. d. prva jugoslovanska metalurgijska industrija“, Maribor in „Novosadska tovarna kabljev, d. d.“, Novi Sad. — Promet kartela je prevodni material za jaki in šibki tok, armiranje golih svinčenih kabljev, izolirni trak ter jeklene in železne vrvi. Dogovorjeno je kontigentiranje prodaje. Pooblaščen zastopnik kartela je g. ing. Edmund Dorotka, direktor Novosadske tvornice kabljev v Novem Sadu. (Beograd, 20. aprila — „J. Kurir“). — Op. ur. Kakor nam je znano, je to vse skupaj le eno lastništvo — brez drugega komentarja.

Uredba o minimalnih mezdah in kolektivnih pogodbah ter arbitraži. G. minister za socialno politiko in narodno zdravje je izdal naslovno uredbo, ki regulira socialne pogoje nameščencev in delavstva. V kratkem bo ta uredba že tudi pokazala svoje pozitivne, oziroma negativne strani, čim se bo začela izvajati. Ugotavljamo, da je taka uredba bila že davna potreba, tako gospodarskih stanov, kot delodajalcev in delojemalcev, da se zaščitijo interesi in uredi pravilno razmerje plač itd.

Beograjski velesajem. V času od 11. do 20. septembra t. l. se bo vršil prvi beograjski velesajem. Dela na zgraditvi sejma v vseh pogledih se že izvajajo zelo širokopotezno. Za sam sejem je zelo veliko interesa, posebno se zanimajo interesi iz inozemstva. Že sedaj je sigurno, da bodo na sejmu udeležene s posebnimi paviljoni: Madžarska, Češkoslovaška, Nemčija, Francija in Italija, izgleda pa, da se bodo še druge države prijavile.

V Franciji je osnovana že 61 Obrtniška zbornica. S posebnim uradnim dekretom je objavljeno osnivanje 61 Obrtniške zbornice v Franciji. Nova zbornica ima sedež v Agen-u, njeno področje pa se razprostira nad celim okrožjem Lo-a in Garoma.

Previden gospodar ne računa s srečo temveč z nesrečo in se proti njej dobro zavaruje.

Za vse vrste zavarovanja se Vam priporoča

SLAVIJA

jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

Gospeska ul. 12. Tel. 21-76, 22-76

Podružnice v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Novem Sadu, Osijeku. Ekspoziture v Mariboru, v Celju in Splitu. — Zastopstva v vseh večjih krajih, ki so vsakomur na razpolago za brezplačna pojasnila.

Kupujte domače blago!

Cinkovo belilo „Briljant“

vseh vrst: zlati, srebrni, beli, zeleni, rdeči in sivi pečat

Svinčeni minij „Rubin“

Litopon „Titanik“

vseh vrst: 30%-ni, 60%-ni in 100%-ni (zlati, srebrni in zeleni pečat)

Modra galica „Solnce“

Kromov galun, drobno kristaliziran

Glauberjeva sol, aluminijev sulfat, Blanc-fixe, zelena galica.

EN GROS: kositer, svinec, cink, aluminij, silumin, antimon regulus, cinkova, bakrena, svinčena in aluminijeva pločevina, cinkov prah, žveplena kislina, barit itd.

Metalno akcionarsko društvo

Centrala: LJUBLJANA, Masarykova 12.

Tovarna: CELJE